

STRUČNI SKUP ZA RAVNATELJE SREDNJIH ŠKOLA

Opatija, 22. i 23. siječnja 2015.

SAŽETCI IZLAGANJA

Zagreb, siječanj 2015.

**Predstavljanje monografije *SAMOVREDNOVANJE SREDNJIH ŠKOLA – POGLED
NA KVALITETU OBRAZOVANJA IZNUTRA* i brošure *PRIMJERI DOBRE PRAKSE
SREDNJIH ŠKOLA***

mr. sc. Biljana Vranković

Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja

Rezultati projekta *Samovrednovanje srednjih škola* koji je provodio Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja od 2006. godine do 2012./2013. školske godine opisani su i prezentirani u monografiji *Samovrednovanje srednjih škola – pogled na kvalitetu obrazovanja iznutra*. Monografija se sastoji od četiriju dijelova. Prvi i drugi dio opisuju projekt i prikazuju analize izvještaja o samovrednovanju koje su dostavile škole koje su sudjelovale u projektu *Samovrednovanje srednjih škola*. U trećemu su dijelu predstavljene škole, a u četvrtome suradnici mreže podrške samovrednovanju škola. Na stručnome skupu bit će predstavljena i brošura *Primjeri dobre prakse srednjih škola* uključenih u projekt *Samovrednovanje srednjih škola* u kojoj su objavljeni primjeri projekata onih škola koje su iskazale želju da svoje primjere dobre prakse podijele s ostalim školama.

Primjeri dobre prakse odnose se na projekte koje su škole ostvarile i zabilježile u svojim izvještajima o samovrednovanju u školskoj godini 2012./2013. Svi primjeri dobre prakse raspoređeni su u sljedeće cjeline: *Školski projekti, Slobodne i izvannastavne aktivnosti, Izostanci učenika, Vježbeničke tvrtke, Izumi i inovacije, Promidžba škole, Zdrave navike, Humanitarne akcije, Terenska nastava, Stručne ekskurzije, Suradnje i razmjene, Briga za okoliš i uređenje škole, Međunarodni projekti za nastavnike i Vanjsko vrednovanje i samovrednovanje*.

Uz predstavljanje sadržaja publikacija bit će objašnjen tijek provedbe projekta u jednoj školskoj godini, broj uključenih škola i vanjskih suradnika te ključni rezultati i zahvale svima uključenima u taj projekt.

REZULTATI DRŽAVNE MATURE U ŠKOLSKOJ GODINI 2013./2014.

Višnja Francetić, mag. paed.

Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja

S obzirom da su rezultati državne mature u 2013./2014. školskoj godini poznati i javno objavljeni na mrežnim stranicama Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja, u ovoj će prezentaciji biti prikazana struktura prijava i dodatnih parametara za ispite državne mature na nacionalnoj razini. Također će biti pokazana raspodjela po županijama kao i struktura učenika za pojedine ispite kojima pristupa veći broj učenika.

KALENDAR POLAGANJA ISPITA DRŽAVNE MATURE U ŠKOLSKOJ GODINI 2014./2015.

Višnja Francetić, mag. paed.

Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja

Ravnatelj će se podsjetiti na najvažnije datume i zadaće koje škole imaju u organizaciji i pripremi ispita državne mature 2014./2015. školske godine. Prikazat će se stanje prijava, odnosno broj prijavljenih ispita s datumom 16. 1. 2015. godine te upozoriti na važnost pravodobnih prijava i odabira ispita kao i savjetovanja učenika prilikom prijavljivanja broja ispita. Također će se napomenuti važnost uloge ispitnih koordinatora i suradnje ravnatelja i ispitnih koordinatora.

Skrenut će se pozornost na odredbe Pravilnika o polaganju ispita, naročito na odredbe koje se odnose na čuvanje ispitnih materijala, rad školskih ispitnih povjerenstava i pridržavanje pravila koja propisuje Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja, a tiču se provedbe ispita u školama, odnosno u ispitnim prostorijama.

PET GODINA DRŽAVNE MATURE U HRVATSKOME OBRAZOVNOM SUSTAVU

Ira Tretinjak, mag. spec. psih.

Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja

U izlaganju će biti prikazan kratak povijesni pregled državne mature u obrazovnome sustavu Republike Hrvatske i to od prve državne mature provedene 2009./2010. školske godine do posljednje državne mature provedene š 2014./2015. kolske godine. U proteklih pet godina manjim je dijelom izmijenjena organizacija poslova koji se tiču državne mature i sadržaj ispita, međutim same procedure provedbe ispita ostale su uglavnom iste.

Nakon završetka petoga ciklusa državne mature u jesen 2014. godine u Nacionalnome centru za vanjsko vrednovanje obrazovanja provedena je analiza ključnih obilježja državne mature. Analizu su napravili 26 djelatnika Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja te 17 vanjskih suradnika, a dio rezultata provedene analize bit će predstavljen tijekom ovoga izlaganja. Analize pokazuju da se kvaliteta ispitnih materijala tijekom proteklih godina povećavala, ali je i dalje ključni nedostatak ispita činjenica da zadatci nisu predtestirani. Najvažnija karakteristika ispita državne mature jest ta da svi pristupnici rješavaju iste zadatke u isto vrijeme te da se njihovi rezultati mjere prema unaprijed definiranim kriterijima.

Na temelju dobivenih rezultata analize donesene su tri ključne preporuke:

1. osigurati kvalitetu ispita i njihovu valjanost
2. uskladiti odabir i opseg nastavnih predmeta na državnoj maturi s ciljem državne mature i potrebama visokih učilišta
3. razmatrati ispite državne mature kao dio sustava vrednovanja u sustavu odgoja i obrazovanja Republike Hrvatske.

HRVATSKI JEZIK NA DRŽAVNOJ MATURI OD 2010. DO 2014. GODINE

dr. sc. Sanja Fulgosi

Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja

Hrvatski jezik na državnoj maturi obvezatan predmet koji se provodi na dvjema razinama: na višoj i na osnovnoj. Osnovni je cilj ispita ispitati znanje u skladu sa srednjoškolskim planovima i programima za Hrvatski jezik, a osnovni je cilj ovoga izlaganja prikazati osnove sadržajne odrednice, razvoj ispita i izazove u planiranju sadržaja u pet godina državne mature. Izlaganje je podijeljeno u tri dijela. U prvome će dijelu biti prikazan sadržaj ispita od probne državne mature do promjena u školskoj godini 2011./2012. U drugomu će dijelu biti prikazane i obrazložene te sadržajne i strukturne promjene. Uz obrazloženje će se navesti i primjeri ispitnih zadataka iz područja jezika i književnosti te smjernice u školskome eseju u kojima se uz poznavanje sadržaja predmeta naglasak stavlja i na ispitivanje jezičnih vještina.

U trećemu će dijelu biti iznesene kratkoročne i dugoročne mjere koje se poduzimaju za poboljšanje ispita iz Hrvatskoga jezika. Ispit iz Hrvatskoga jezika u proteklih je pet godina izmijenjen samo manjim dijelom. Uvidom u ispit može se zaključiti da su opsežnije promjene u strukturi i sadržaju ispita prijeko potrebne. Poboljšanje kvalitete podrazumijeva kontinuirane analize sadržajnih i metrijskih elemenata ispita. Dugoročne promjene ovise o sveobuhvatnim promjenama u izradi ispita državne mature koji bi se trebali sastavljati prema svim procedurama za izradu standardiziranih ispita, što znači da treba unaprijed jasno definirati sadržajna i metrijska obilježja ispita te osigurati empirijske dokaze za postavljene standarde.

Najvažnije kratkoročne promjene odnose se na provedbu ispita te na sadržajna, a i na s njima povezana metrijska obilježja ispita. Najvažnije su promjene produljenje vremena za prvi dio ispita, osiguranje rasporeda prema kojemu se na svim rokovima ispit iz Hrvatskoga jezika piše pod jednakim uvjetima, ukidanje osnovne i više razine ispita, sastavljanje detaljne ispitne specifikacije, dorada popisa zadanih tekstova i pojmova, ispitivanje jezičnih sadržaja tako da budu povezani sa suvremenim komunikacijskim potrebama, smanjenje udjela koji esej ima u ukupnoj bodovnoj strukturi ispita, jasniji kriteriji za ocjenjivanje eseja te uvođenje sustavne kontrole ocjenjivanja eseja.

MATEMATIKA NA DRŽAVNOJ MATURI OD 2010. DO 2014. GODINE

Zlatko Zadelj, dipl. ing.

Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja

Matematika je na državnoj maturi obvezatan predmet koji pristupnici mogu polagati na dvjema razinama, a struktura pristupnika vrlo je heterogena po fondu nastavnih sati tijekom srednjoškolskoga obrazovanja te je trebalo pomiriti provjeru stečenih znanja za pristupnike iz gimnazije i vertikalnu prohodnost za pristupnike iz strukovnih škola. Ispitni katalog sadržava popis obrazovnih ishoda i opis strukture ispita. Ideja je bila prilagoditi ispit postojećemu obrazovnom sustavu s obzirom na prevladavajuće metode poučavanja, tipove zadataka, težine i kognitivne razine. Bilo je potrebno također pomiriti zahtjeve testiranja velikih skupina sa zahtjevima nastavnika te je ispit sastavljen i od zadataka otvorenoga tipa. Ispiti se nakon provedbe objavljuju čime je onemogućeno njihovo korištenje u sljedećim ispitnim rokovima, ali je najvažnije objaviti materijal koji će služiti nastavnicima i sljedećim generacijama pristupnika za pripremanje. Ti su objavljeni ispiti s vremenom postajali neki standard u nastavi Matematike. Svake je godine potrebno educirati 200-tinjak ocjenjivača i pripremiti ih za ocjenjivanje prema istim kriterijima, a zatim je potrebno izraditi nove inačice ispita u koje su ugrađene spoznaje iz prethodnih godina. Dakle, preispituju se obrazovni ishodi i ključni sadržaji te se podiže razina zadataka i kognitivnih razina koje su prilagođene predviđenoj populaciji pristupnika.

Na nacionalnoj razini verificirano je preko 160 000 pristupnika od kojih je otprilike svaki treći polagao višu razinu ispita iz Matematike.

ENGLISKI JEZIK NA DRŽAVNOJ MATURI OD 2010. DO 2014. GODINE

Sanja Vrhovec Vučemilović, prof.
V. gimnazija, Zagreb

Engleski je jezik na državnoj maturi obvezatan predmet. Godišnje ga na objema razinama, višoj i osnovnoj, u Republici Hrvatskoj samo u ljetnome roku polaže oko 30 000 pristupnika. Stoga će se u izlaganju dati osnovne informacije o područjima ispitivanja i obrazovnim ishodima ispita iz Engleskoga jezika, odnosno što pristupnik mora moći učiniti kako bi uspješno položio ispit. Izložit će se ukratko struktura i sadržaj ispita koji se sastoji od čitanja, pisanja i slušanja (te objasniti zašto nema govorenja i što je s gramatikom). Opisat će se podvještine koje se ispituju, vrste zadataka i tekstovi, njihov broj i vrijeme potrebno za rješavanje. Zatim će biti riječi o pripremi za ispit te o savjetima koji se daju nastavnicima i učenicima kako pripremati ispit, odnosno o dokumentima i literaturi koji su temelj tih priprema. Sastavni su dio tih dokumenata i kriteriji za vrednovanje ispita koji će biti ukratko izloženi (ljestvice za ocjenjivanje eseja/kratkoga sastavka i njihova primjena) kao i procedura koja svake godine osigurava kvalitetno objektivno vrednovanje. Na kraju će biti riječi o rezultatima državne mature iz Engleskoga jezika i promjenama koje se u skladu s njima poduzimaju te o povratnome efektu državne mature u nastavi, odnosno zašto bi trebalo ustrajati na državnoj maturi iz Engleskoga jezika.

OKRUGLI STOL A: TEMATSKE RASPRAVE O OBVEZATNIM PREDMETIMA **DRŽAVNE MATURE**

dr. sc. Sanja Fulgosi, Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja
Sunčica Podoreški, prof., Medicinska škola Varaždin
Zlatko Zadelj, dipl. ing., Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja
prof. dr. sc. Željka Milin Šipuš, Prirodoslovno-matematički fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Sanja Vrhovec Vučemilović, prof., V. gimnazija, Zagreb

Okrugli stol koji se održava na temu obvezatnih predmeta na državnoj maturi odnosi se na ispite iz Hrvatskoga jezika, Matematike i Engleskoga jezika. Sudionici okrugloga stola stručnjaci su Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja koji koordiniraju izradu navedenih ispita i vanjske suradnice koje imaju višegodišnje iskustvo u izradi i ocjenjivanju ispita iz navedenih predmeta. Predavanja o obvezatnim predmetima održana na plenarnome dijelu skupa poslužit će kao jedan dio uvoda za okrugli stol. Na okruglome stolu svaka će suradnica Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja održati kratko uvodno izlaganje o svojem iskustvu i viđenju ispita državne mature. Sva izlaganja trebala bi biti poticaj za pitanja i raspravu. Na kraju okrugloga stola svatko od sudionika treba iznijeti kratku završnu riječ.

OKRUGLI STOL B: PRIMJERI KVALITATIVNIH ANALIZA IZBORNIH PREDMETA **NA DRŽAVNOJ MATURI – GEOGRAFIJA**

mr. sc. Biljana Vranković, Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja
prof. dr. sc. Željka Šiljković, Odjel za geografiju Sveučilišta u Zadru

Cilj je izlaganja potaknuti raspravu među sudionicima okrugloga stola o izbornim predmetima na državnoj maturi i aspektima kvalitativnih analiza koje provodi Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja u suradnji s vanjskim suradnicima. Postavljene početne teze za raspravu izbornoga predmeta Geografije su:

- ✓ Ispit državne mature iz Geografije dobro selektira pristupnike za upis na studij.
- ✓ Po rezultatima pristupnika ispitu državne mature iz Geografije zaključujemo da se za ispit ne pripremaju sustavno.
- ✓ Kvalitativne analize ispita državne mature iz Geografije mogu poboljšati kvalitetu pripreme pristupnika, ali i značajno utjecati na načine poučavanja i učenja Geografije u gimnazijama.

Funkcija državne mature iz Geografije jest isključivo ulazna sa svrhom upisa pristupnika na studij. Geografija je u sustavu odgoja i obrazovanja jedan od stožernih predmeta, što proizlazi iz strukture znanstvenoga polja i položaja znanstvenoga polja geografije u sustavu znanosti. Geografija kao nastavni predmet pridonosi razvoju svih osam ključnih kompetencija i jedan je od triju predmeta koji ostvaruje sve četiri temeljne društvene vrijednosti Nacionalnoga okvirnog kurikulumu (znanje, solidarnost, odgovornost i identitet). Uz navedeno Geografija je visoko pozicionirana u percepciji učenika (i javnosti) po važnosti u svakodnevnome životu i po važnosti u obrazovanju. Detaljna analiza ispita državne mature iz Geografije provedena je za školske godine 2009./2010., 2010./2011. i 2011./2012. te je objavljena u knjizi *Geografija na državnoj maturi 2010. – 2012. – analize i preporuke* autora R. Vuk, B. Vranković i D. Orešić (2015). Kvalitativna analiza ispita državne mature iz Geografije uključuje analizu znanstvenoga polja geografije i gimnazijskoga nastavnoga programa Geografije, analizu pristupnika ispitima državne mature iz Geografije od 2009./2010. do 2011./2012. školske godine (prema regionalnoj pripadnosti, vrsti škole i obrazovnim programima...), analizu ispita državne mature iz Geografije od 2009./2010. do 2011./2012. školske godine prema vrstama zadataka, razinama kognitivnih procesa, zadatcima kojima se ispituju geografska znanja i geografske vještine (kartografska pismenost i dr.) te sadržajnu analizu pojedinih ispitnih zadataka s ciljem iznošenja metodičkih sugestija za unapređenje nastave.

ANALIZA REZULTATA ISPITA DRŽAVNE MATURE IZ BIOLOGIJE I KEMIJE OD 2011. DO 2013. GODINE

dr. sc. Natalija Ćurković i mr. sc. Nenad Marković, NCVVO
prof. dr. sc. Tajana Preočanin i prof. dr. sc. Vladimir Hršak, Prirodoslovno-matematički fakultet
Sveučilišta u Zagrebu

Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja u okviru svojega programa rada za 2014. godinu pokrenuo je projekt pod nazivom *Analiza rezultata ispita državne mature iz Biologije i Kemije od 2011. do 2013. godine*. (u daljnjemu tekstu: *Analiza*). Osnovni cilj nastave Biologije i Kemije kao prirodoslovnih disciplina jest razvijati kod učenika prirodoslovnu pismenost. Stoga su postavljeni sljedeći specifični **ciljevi projekta**: 1. ispitati u kojoj mjeri ispiti državne mature iz Biologije i Kemije doista mjere odrednice prirodoslovne pismenosti 2. ispitati povezanost poučavanja Biologije i Kemije u školama i ispita državne mature 3. izraditi preporuke za poboljšanje kvalitete ispita te unapređenje nastave Biologije i kemije. Ovaj projekt predstavlja mješovito istraživanje (eng. *mixed study*) u kojemu će se ispitati sadržajna, konstruktivna i pojava valjanost ispita iz Biologije i Kemije te njihova povezanost s poučavanjem prirodoslovlja u srednjim školama. Uzorak ispita iz Biologije i Kemije (250 ispita po svakoj godini) za ovaj projekt dobiven je kao kombinacija stratificiranoga i namjernoga uzorka. Kao glavni instrumenti korišteni su ispiti iz Biologije i Kemije primijenjeni u ljetnim rokovima državne mature u školskim godinama 2010./2011., 2011./2012. i 2012./2013. Projekt je podijeljen u nekoliko etapa s obzirom na korištene metodološke pristupe. Etape projekta su sljedeće: 1. statistička analiza rezultata 2. psihometrijska analiza rezultata 3. ispitivanje sadržajne i pojava valjanosti ispita 4. analiza točnih i netočnih odgovora u ispitima 5. fokus grupe s nastavnicima 6. integracija rezultata 7. diseminacija rezultata. **Rezultati dosadašnjih analiza** iz Biologije i Kemije pokazali su premalu zastupljenost zadataka druge i treće kognitivne razine (konceptualno razumijevanje, primjena i rješavanje problema), malo je zadataka koji se temelje na pokusima (poglavito iz Kemije), a analizom netočnih odgovora u Biologiji kroz sve tri godine ustanovljeno je konceptualno nerazumijevanje u rasponu **od 21 % do 29 %** učenika, a u Kemiji **od 3 % do 7 %** učenika. Analizom zadataka vezanih uz prirodoslovnu pismenost i kvalitetu ustanovljeno je da je prirodoslovna pismenost u prosječnim ocjenama izražena kao dobra, a kvaliteta kao vrlo dobra, a pitanja su postavljena na način da s godinama sve manje utječu na odgovor. Na temelju pilot projekta *Analiza* važno je istaknuti i **sljedeće preporuke**: 1. predlaže se izrada novih kataloga za Biologiju i Kemiju u 2016. godini prema konceptualnome okviru 2. predlaže se razrada ishoda učenja prema makrokonceptualnome okviru i kognitivnim razinama u novim ispitnim katalogima za Biologiju i Kemiju 3. predlaže se promjena strukture ispitnih kataloga iz Biologije i Kemije 4. predlaže se konstrukcija zadataka u Biologiji i Kemiji koji će u budućnosti više provjeravati konceptualno razumijevanje učenika 5. predlaže se da se prilikom konstrukcije zadataka u ispitima državne mature 2016. godine poveća postotni udio zadataka druge i treće kognitivne razine za Biologiju i treće kognitivne razine za Kemiju te da se smanji udio zadataka prve kognitivne razine 6. predlaže se i izuzimanje zadataka povezivanja iz ispitnih kataloga za Biologiju i Kemiju i povećanje zadataka višestrukoga izbora 7. predlaže se konstrukcija više zadataka koji se temelje na pokusu.

OKRUGLI STOL C: INTERPRETACIJA REZULTATA DRŽAVNE MATURE

Josip Šabić, prof. i mr. sc. Nataša Tepić
Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja

Na okruglome stolu bit će prikazana struktura izvještaja o rezultatima pristupnika ispitima državne mature koji se prikazuje srednjim školama putem aplikacije za ispitne koordinatore. Raspravljat će se o mogućnostima te izazovima izvještavanja o rezultatima državne mature.

Obvezatni predmeti državne mature polažu se na dvjema razinama, osnovnoj i višoj, te učenici tim ispitima pristupaju u skladu s planovima za upis studija te samoprocjenom razine znanja. Ispite državne mature iz izbornih predmeta pristupnici biraju prvenstveno s obzirom na to koji studijski smjer žele upisati, odnosno koji su ispiti kriterij upisa na željeni studijski smjer. Drugim riječima, učenici pojedine škole koji su pristupili ispitima državne mature ne predstavljaju reprezentativan uzorak svih učenika dotične škole, što se odražava i na prosječne rezultate škola na ispitima državne mature. Prosječni rezultati škole na ispitima državne mature također ovise i o sposobnostima učenika koji upisuju dotičnu školu, o nastavnome planu i programu te satnici predmeta u određenome gimnazijskom/strukovnom programu kao i o dodatnim izvanškolskim pripremama učenika pa se stoga ne mogu upotrebljavati kao kriterij praćenja kvalitete rada škole. Izvještaj za škole stoga može poslužiti isključivo kao informacija o tome kako su ispit riješili oni učenici koji su mu pristupili.

ICILS 2013 – PRIPREMA ZA ŽIVOT U DIGITALNOM DOBU

Michelle Braš Roth, mag. paed.

Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja

The International Computer and Information Literacy Study (ICILS), odnosno *Međunarodno istraživanje računalne i informacijske pismenosti* koje provodi Međunarodno udruženje za vrednovanje obrazovnih postignuća (*International Association for the Evaluation of Educational Achievement - IEA*) prvo je međunarodno obrazovno istraživanje koje ispituje računalnu i informacijsku pismenost učenika. Istraživanje ispituje sposobnost pojedinca da se služi računalom kako bi istraživao, stvarao i komunicirao kao aktivni sudionik u svome domu, u školi, na radnom mjestu i u široj zajednici.

Glavni cilj ICILS istraživanja je istražiti načine na koje mladi razvijaju računalnu i informacijsku pismenost kako bi što uspješnije sudjelovali u suvremenom digitalnom dobu. Glavna istraživačka pitanja odnose se na kontekste u kojima se računalna i informacijska pismenost razvija te na znanja i sposobnosti učenika u računalnoj i informacijskoj pismenosti.

Izlaganje daje pregled hrvatskih i međunarodnih rezultata za prvi ciklus ICILS istraživanja (ICILS 2013) koji je proveden 2013. godine u 21 zemlji sudionici. Prvi ciklus istraživanja bio je usmjeren na računalnu i informacijsku pismenost učenika osmih razreda (u dobi od oko 14 godina u većini zemalja sudionica), a osim učenika, anketirani su i učitelji, ravnatelji i ICT administratori (informatičari) škola koje pohađaju uzorkovani učenici. U analizi rezultata je također predstavljena empirijski derivirana skala i opis računalne i informacijske pismenosti.

Rezultati i analize temeljeni su na sljedećim temama:

- računalna i informacijska pismenost učenika u zemljama sudionicama
- utjecaj obrazovnog konteksta ICT obrazovanja na učeničko postignuće u području računalne i informacijske pismenosti
- motivacija i korištenje ICT-a kod kuće i u školi
- uloga škola i obrazovnih sustava u razvijanju računalne i informacijske pismenosti učenika
- uporaba ICT-a u nastavi
- utjecaj individualnih i obiteljskih karakteristika učenika na njihovu računalnu i informacijsku pismenost

Detaljne informacije i analize rezultata mogu se pronaći u nacionalnom izvješću koje je poslano svim osnovnim i srednjim školama te obrazovnim institucijama Republike Hrvatske: Braš Roth, M., Markočić Dekanić, A. i Ružić, D. (2014.) *ICILS 2013-Prisprema za život u digitalnom dobu*. NCVVO, Zagreb, u IEA-ovom međunarodnom izvještaju *Preparing for Life in a Digital Age: The IEA International Computer and Information Literacy Study International Report* ili na službenim stranicama IEA/ICILS 2013 projekta: <http://icils2013.acer.edu.au/> www.iea.nl.

PISA 2012 REZULTATI - KOMPETENCIJE ZA ŽIVOT

Michelle Braš Roth, mag. paed.

Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja

Program za međunarodnu procjenu znanja i vještina učenika (PISA) najveće je obrazovno istraživanje koje se provodi pod pokroviteljstvom Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD). PISA 2012 peti je ciklus PISA istraživanja u kojemu je sudjelovalo 65 zemalja, među kojima i Republika Hrvatska. Osim što ispituje znanja i vještine petnaestogodišnjih učenika u trima ispitnim područjima (čitalačka, matematička i prirodoslovna pismenost), PISA nudi i važne pokazatelje za obrazovnu politiku i praksu. Mnoge zemlje koriste PISA rezultate u postavljanju političkih ciljeva i donošenju smjernica za obrazovnu reformu. PISA rezultati omogućuju im redovito praćenje napretka u postizanju obrazovnih ciljeva.

Izlaganje daje sažeti pregled konceptualnih okvira triju ispitnih područja (čitalačka, matematička i prirodoslovna pismenost) te donosi rezultate ciklusa istraživanja PISA 2012, trećeg PISA istraživanja provedenog u Republici Hrvatskoj. Nadalje, donosi analizu postignuća hrvatskih učenika na nacionalnoj i međunarodnoj razini. Detaljna analiza učeničkih rezultata u odnosu na niz socioekonomskih i drugih pozadinskih utjecaja na obrazovna postignuća prikazana je kroz profile najuspješnijih, prosječnih i najmanje uspješnih učenika u matematičkoj pismenosti kao glavnom ispitnom području, a pruža se i uvid u kontekstualni okvir hrvatskoga srednjoškolskog sustava. Prikazani rezultati ciklusa PISA 2012 mogu pomoći u stjecanju uvida u to koliko su hrvatski učenici spremni za učenje nakon završetka školovanja, kao i u utvrđivanju područja koja bi trebalo unaprijediti.

*Detaljne informacije i analize rezultata mogu se pronaći u nacionalnom izvješću koje je poslano svim osnovnim i srednjim školama te obrazovnim institucijama Republike Hrvatske: Braš Roth, M., Markočić Dekanić, A., Markuš Sandrić M. i Gregurović, M. (2013.) *PISA 2012 – Matematičke kompetencije za život*. NCVVO, Zagreb, kao i u OECD-ovom međunarodnom izvješću na službenim stranicama OECD-a: <http://www.pisa.oecd.org/>.*

PISA 2012 – SPOSOBNOST RJEŠAVANJA PROBLEMA

Michelle Braš Roth, mag. paed.

Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja

U modernom društvu cijeli život pojedinca sastoji se od rješavanja problema. Ubrzane promjene u društvu, okolišu i tehnologiji izazivaju i promjene u znanju koje se može primijeniti. Prilagođavanje, fleksibilnost, učenje, spremnost na isprobavanje novih stvari i na učenje iz pogrešaka samo su neke od ključnih kvaliteta za uspjeh u današnjem nepredvidljivom svijetu. Koliko su mladi pripremljeni za rješavanje problema s kojima će se susretati u životu nakon formalnog školovanja kako bi dostigli svoje ciljeve u svom privatnom životu, na poslu i u daljem učenju? Ponekad će se možda trebati osloniti na svoja specifična znanja i vještine usvojene tijekom školovanja – na primjer, prepoznati i riješiti neki matematički problem. Drugi problemi bit će manje vezani uz školsko znanje te će više zahtijevati snalaženje u novim, nepoznatim situacijama uz fleksibilno i kreativno mišljenje. Da bi uspjeli u životu, pojedinci trebaju biti sposobni primijeniti strategije rješavanja problema koje su naučili u školi, ali izvan kurikularnog konteksta u koji su one obično bile smještene tijekom školovanja. Izlaganje obuhvaća konceptualni okvir za procjenu sposobnosti rješavanja problema te rezultate koje su hrvatski učenici postigli u tom području u ciklusu PISA 2012. Područje rješavanje problema bilo je sporedno područje procjene uz matematičku pismenost kao glavno područje procjene.

Detaljne informacije i analize rezultata mogu se pronaći u tematskom nacionalnom izvješću koje je poslano svim osnovnim i srednjim školama te obrazovnim institucijama Republike Hrvatske: Braš Roth, M., Markočić Dekanić, A., Markuš Sandrić M. i Gregurović, M. (2014.) *PISA 2012 – Sposobnost rješavanja problema*, NCVVO, Zagreb te u OECD-ovom međunarodnom izvješću na službenim stranicama OECD-a: <http://www.pisa.oecd.org/>.

PISA 2012 – FINANCIJSKA PISMENOST

Michelle Braš Roth, mag. paed.

Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja

Proteklih godina razvijene zemlje i zemlje u razvoju pokazuju sve veći interes za financijsku pismenost svojih građana, osobito mladih ljudi. Mlađi naraštaji neće se u budućnosti morati susretati sa stalno rastućom kompleksnošću financijskih proizvoda, usluga i tržišta, već će se vjerojatno trebati nositi i s većim financijskim rizicima nego njihovi roditelji. Prije svega, imat će veću odgovornost za planiranje vlastite mirovinske štednje i ulaganja, kao i pokrivanje vlastitih potreba za zdravstvenom skrbi. Uz to, trebat će se nositi sa sve kompleksnijim i raznolikijim financijskim proizvodima. Prvo veliko međunarodno istraživanje koje ispituje financijsku pismenost kod mladih provedeno je u sklopu PISA istraživanja 2012 godine. Prikupljanje međunarodno usporedivih podataka o financijskoj pismenosti pruža nastavnicima, kreatorima kurikuluma i obrazovne politike, znanstvenicima i drugim interesnim skupinama bogati izvor kvalitetnih podataka o razinama financijske pismenosti učenika kako bi provodili nova istraživanja i razvijali bolje programe financijskog obrazovanja u školama te identificirali prioritete i pratili promjene tijekom vremena. Usporedba razina financijske pismenosti među zemljama omogućuje identificiranje zemalja s najvišim razinama financijske pismenosti, kao i otkrivanje najučinkovitijih nacionalnih strategija i dobre prakse. Ona omogućuje i prepoznavanje zajedničkih problema i pronalaženje međunarodnih rješenja za problematična područja. Izlaganje obuhvaća konceptualni okvir za procjenu financijske pismenosti u ciklusu PISA 2012 te rezultate koje su hrvatski učenici postigli u tom području kao sporednom području procjene.

Detaljne informacije i analize rezultata mogu se pronaći u tematskom nacionalnom izvješću koje je poslano svim osnovnim i srednjim školama te obrazovnim institucijama Republike Hrvatske: Braš Roth, M., Markočić Dekanić, A., Markuš Sandrić M. i Gregurović, M. (2014.) *PISA 2012 – Financijska pismenost*, NCVVO, Zagreb, kao i u OECD-ovom međunarodnom izvješću na službenim stranicama OECD-a: <http://www.pisa.oecd.org/>.

MOGUĆNOSTI PROGRAMA Erasmus+ i eTwinning ZA SREDNJE ŠKOLE

Tea Režek, prof., Agencija za mobilnost i programe EU

Cilj je izlaganja pružiti sudionicima detaljniji uvid u aktivnosti programa Erasmus+ te omogućiti bolje razumijevanje ciljeva toga programa i načina povezivanja potreba svojih ustanova sa zadanim ciljevima. Aktivnosti programa Erasmus+ namijenjene su ustanovama uključenim u predškolsko, osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje te ostalim ustanovama zainteresiranima za uključivanje u projekte u području općega obrazovanja, a izlaganje će posebno biti usmjereno na mogućnosti za srednjoškolske ustanove. Također će se naglasiti pozitivni učinci na razini pojedinca, organizacije i sustava koji proizlaze iz sudjelovanja u međunarodnim projektima u međunarodnome okruženju. Tijekom izlaganja dat će se pregled ključnih aktivnosti 1 i 2 relevantnih za sektor općega obrazovanja i načina sufinanciranja projekata te će biti izloženi primjeri odobrenih projekata srednjoškolskih ustanova.

U drugome dijelu izlaganja bit će riječi o portalu eTwinning za umrežavanje s kolegama iz Europe i provedbu mrežnih projekata s učenicima. Bit će predstavljena važnost eTwinninga u planiranju i provedbi projekata u sklopu programa Erasmus+ od traženja partnera i pohađanja stručnih usavršavanja do korištenja portala za diseminaciju i vrednovanje projektnih aktivnosti.

Korisni linkovi:

- vodič za program Erasmus+:
http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/documents/erasmus-plus-programme-guide_en.pdf
- informacije za ustanove predškolskoga i općega odgoja i obrazovanja:
<http://mobilnost.hr/index.php?id=1028>.

TALIS 2013 – MEĐUNARODNO ISTRAŽIVANJE O UČENJU I POUČAVANJU

Michelle Braš Roth, mag. paed.

Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja

Teaching and Learning International Survey (TALIS), odnosno Međunarodno istraživanje učenja i poučavanja, prvo je i najveće svjetsko obrazovno istraživanje koje istražuje radne uvjete učitelja i ravnatelja škola te okruženje učenja u školama. TALIS istraživanje provodi se u zemljama članicama Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD) i partnerskim zemljama u petogodišnjim ciklusima od 2008. godine, a Republika Hrvatska priključila se 2013. godine sudjelujući u drugom ciklusu TALIS istraživanja (TALIS 2013). Glavna svrha TALIS istraživanja jest prikupiti valjane i usporedive međunarodne podatke o učenju i poučavanju kako bi se zemljama sudionicama pomoglo u evaluaciji i razvoju obrazovne politike koja promiče uvjete za učinkovito učenje i poučavanje. Međunarodne analize podataka prikupljenih u TALIS istraživanju omogućuju zemljama sudionicama identificiranje drugih zemalja koje se suočavaju sa sličnim problemima i izazovima te stjecanje boljeg uvida u različite političke pristupe i obrazovne politike i njihov utjecaj na obrazovno okruženje u školama. Izlaganje daje pregled hrvatskih i međunarodnih rezultata za drugi ciklus TALIS istraživanja koji je proveden 2013. godine u 34 zemlje sudionice na uzorku učitelja od petog do osmog razreda osnovne škole i ravnatelja osnovnih škola (razina ISCED 2 prema Međunarodnoj standardnoj klasifikaciji obrazovanja). Rezultati i analize temeljeni su na sljedećim temama:

- karakteristike i radni uvjeti učitelja
- upravljanje školom
- obrazovanje i stručno usavršavanje učitelja
- evaluacija rada učitelja i povratne informacije koje učitelji dobivaju o svom radu
- uvjerenja, stavovi i nastavne metode učitelja
- samoučinkovitost učitelja, njihovo zadovoljstvo poslom te školska i razredna ozračja u kojima učitelji rade.

Detaljne informacije i analize rezultata mogu se pronaći u nacionalnom izvješću koje je poslano svim osnovnim i srednjim školama te obrazovnim institucijama Republike Hrvatske: Braš Roth, M., Markočić Dekanić, A. i Ružić, D. (2014.) *TALIS 2013 – Glas učitelja i ravnatelja za bolje ishode poučavanja*, NCVVO, Zagreb te u OECD-ovom međunarodnom izvješću *TALIS 2013 Results: An International Perspective on Teaching and Learning* na adresi:

<http://dx.doi.org/10.1787/9789264196261-en>.

VANJSKO VREDNOVANJE EKSPERIMENTALNIH PROGRAMA 2012. – 2014.: ZDRAVSTVENI ODGOJ I GRAĐANSKI ODGOJ I OBRAZOVANJE

Ines Elezović, mag. soc.

Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja

Sukladno zakonom propisanoj djelatnosti Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja ova je institucija između ostaloga zadužena za vanjsko vrednovanje novih eksperimentalnih odgojno-obrazovnih programa. Dosad je u Republici Hrvatskoj na nacionalnoj razini uvedena nekolicina ovakvih programa, odnosno kurikuluma. To su u osnovnim i srednjim školama: Zdravstveni odgoj i obrazovanje (2007./2008.), Zdravstveni odgoj (2012./2013. na dalje) i Građanski odgoj i obrazovanje (2012./2013. na dalje) te u srednjim školama: eksperimentalni programi strukovnih gimnazija (2012./2013. na dalje) i novi strukovni kurikulumi za 25 zanimanja (2013./2014. na dalje).

Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja je tijekom dvije školske godine sustavno pratio i vrednovao uvođenje i provedbu Zdravstvenoga odgoja i Građanskoga odgoja i obrazovanja te je o tome izvijestio nadležne i partnerske institucije. Vrednovanje je obuhvaćalo procjenu potreba, potencijala i provedbe te praćenje usvojenosti propisanih ishoda. Pritom su korištene kvantitativne (ispit, procjena informiranosti i popratni upitnici) i kvalitativne (intervjui, fokus grupe i promatranje) istraživačke metode. U izlaganju se ukratko iznose odabrani rezultati vanjskoga vrednovanja provedbe dvaju navedenih eksperimentalnih programa u srednjim školama.

Zdravstveni odgoj uveden je nakon dvije školske godine eksperimentalne provedbe te završenoga vanjskog vrednovanja u svim osnovnim i srednjim školama dijelom u satima razrednoga odjela, a dijelom kao međupredmetni sadržaj. Građanski odgoj i obrazovanje je od školske godine 2014./2015. uveden u 8. razred osnovne škole kao predmet, a u sve ostale razrede osnovnih i srednjih škola kao program međupredmetnih i interdisciplinarnih sadržaja.

EUROPSKO ISTRAŽIVANJE O PUŠENJU, PIJENJU ALKOHOLA, UZIMANJU DROGA I DRUGIM OBLICIMA OVISNOSTI U DJECE ŠKOLSKE DOBI (EUROPEAN SCHOOL SURVEY PROJECT ON ALCOHOL AND OTHER DRUGS – ESPAD)

dr. sc. Iva Pejnović Franelić, dr.med. – Hrvatski zavod za javno zdravstvo
Martina Markelić, prof. soc. – Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Europsko je istraživanje o pušenju, pijenju alkohola, uzimanju droga i drugim oblicima ovisnosti u djece školske dobi (European School Survey Project on Alcohol and Other drugs – ESPAD) međunarodno istraživanje u kojemu ukupno sudjeluje 35 europskih zemalja. ESPAD istraživanje se u Hrvatskoj kontinuirano provodi u četverogodišnjim razdobljima od 1995. godine među petnaestogodišnjacima i šesnaestogodišnjacima.

Istraživanje pruža uvid u trendove u pojedinim zemljama te mogućnost međunarodnih usporedbi u područjima ovisnosti među mladima. Rezultati se mogu provjeriti ponovljenim istraživanjem istom metodologijom i na jednako odabranoj populaciji.

Očekuje se da će ESPAD istraživanje 2015 godine dati novi uvid u epidemiološku situaciju, mogućnost predviđanja trendova te utvrditi djelovanja socioekonomskih čimbenika. Analiza rezultata istraživanja omogućuje procjenu učinkovitosti u području prevencije i sagledavanje mogućnosti učinkovitijih oblika prevencije. Djelotvornije mjere prevencije predložiti će se na temelju dobivenih rezultata i bit će polazište za prilagodbu postojećih metoda i sadržaja te polazište za moguće uvođenje drugačijih metoda i sadržaja u preventivne aktivnosti.

Istraživanje će se provoditi na nacionalnome uzorku srednjih škola (6400 učenika) u prvim i drugim razredima srednjih škola i to anonimnom anketom. Jedinica uzorkovanja bit će razred, a razredi će biti odabrani metodom slučajnoga odabira.

Rezultati će se objavljivati u agregiranim tablicama i individualna identifikacija neće biti moguća.